

O "MUSEO DA MULLER" DE AARHUS: UNHA LECCIÓN DE AUTOESTIMA

En tódalas mitoloxías dos pobos centroeuropeos, así como na daqueles que recibimos a súa influencia, as fadas teñen unha presenza constante no maxín colectivo e perviven nas lendas e nos contos que en Galicia se narraban, até hai pouco, ó carón dos lumes da lareira.

As fadas están presentes, como non, nos contos de Hans Crithian Andersen, e tamén seguen vivas en Dinamarca, un país que se achega ó final do segundo milenio cun alto nivel de benestar e cunha importante masa de poboación feminina preocupada por mellora-las súas condicións de vida, tanto no ámbito do privado como do público.

Así, pode semellar cousa de fadas que nunha cidade danesa alguén pensara que era necesario crear un Museo da Muller. Se cadra pola imaxe negativa que adoitamos ter en Galicia respecto dos museos, como lugares tristes e sórdidos, pensados só para a contemplación estática, a idea de crear unha instalación desta índole para as mulleres poida resultar un tanto extravagante. Se nos ativeramos á idea convencional do Museo poderíamonos preguntar qué tipo de cousas se exhiben alí: acaso monias de mulleres da época vikinga? ou tal vez as xoias da coroa da muller do Rei Sabalón?...

Afortunadamente, as persoas que puxeron en marcha o Museo da Muller de Aarhus sabían que non ían facer unha instalación tópica nin típica porque a súa

filosofía se baseaba na necesidade de reivindicar-lo papel xogado polas mulleres no proceso da Historia, da Cultura, e da Civilización. En resumo: tratábase de alumear con toda a voltaxe posible, a zona máis escura da Humanidade.

O museo como lugar de aprendizaxe e traballo.

A visita a este edificio ubicado na vella Casa do Concello da cidade de Aarhus (260.000 habitantes na costa Leste da península de Jutlandia, e segunda en importancia de Dinamarca), é todo un exercicio de desmitificación. As instalacións non son ostentosas nin moito menos. Trátase dun edificio antigo de tres plantas e faiado, cunha pequenísima cafetería que serve tamén de comedor para as empregadas. Non hai derroche de medios e mesmo, ás veces, os problemas están resolto a base de moito enxeño e cativos recursos. Nada que ver co "Science Museum" de Londres, ou mesmamente co "Museo Arqueolóxico Nacional" de España, por citar dous exemplos ben distintos.

Vaia como exemplo dun xeito dinámico de entender este centro a iniciativa que, a proposta da Asociación de Amigas do Museo, se leva a cabo dende hai un par de anos: trátase de promover alí mesmo alternativas de emprego para mulleres paradas. Deste xeito, no Museo traballan de cotío corenta mulleres de tódalas idades,

con formación ou sen ela, ás que se lle ofrecen diversas alternativas para recupera-lo tempo perdido, aportándolles formación cando é necesario, e permitíndolles tomar parte nas actividades que organiza o museo e traballar na propia organización interna.

A meirande parte do persoal, que na súa totalidade está composto por mulleres, ten contratos temporais de seis meses que se financian cos fondos de subsidio creados a tal efecto polo Goberno de Dinamarca e os gobernos rexional e municipal de Aarhus. Logo teñen dereito a cobra-lo paro que en Dinamarca ten unha asignación bastante elevada, pero fundamentalmente, tras do seu paso polo museo, estas mulleres reciben un subliminal e fondo curso de autoestima. Fundamentalmente porque se lles axuda a comprender a importancia do traballo que as mulleres levan aportado á sociedade, —mesmo desde o desprezado traballo doméstico— se lles informa das múltiples posibilidades de aprendizaxe que teñen por diante, e se lles dá seguridade en si mesmas que ven como durante seis meses son quen de facer todo tipo de labores, desde arquivo, documentación, montaxes, atención ó público, etc.

Cómpre dicir que, dado que o nivel de vida en Dinamarca é alto, as mulleres que acoden a estas contratacións adoitan se-las de maior idade que non tiveron ocasión de estudar, e algunhas de

<p>situación económica feble e con cargas familiares.</p> <p><i>A "Epopeia" das pequenas historias das mulleres.</i></p> <p>Desde 1984 o Museo da Muller de Aarhus estableceuse como un museo de ámbito nacional en Dinamarca. Está adicado á cultura e á historia das mulleres pero as coleccións que se exhiben no museo pertencen só ós últimos cento cincuenta anos. Precisamente o período de tempo en que máis teñen cambiado os usos e costumes e no que se produciu unha rápida aceleración en tódalas esferas da actividade, desde a produción da comida e do vestido, ata os ritmos das estacións, e, por suposto, os cambios de valores éticos, morais e mesmo, relixiosos.</p> <p>As coleccións de obxectos e documentos do Museo da Muller tentan explicar e biografar documentalmente milleiros de vidas "pouco interesantes" para a grande Historia, e as herdanzas que outras mulleres nos deixaron, contribuíndo a ter presente e comprender os cambios que o progreso e desenvolvemento dos últimos tempos levou implícito; na opinión da Conservadora do Museo, cambios que algunhas veces teñen sido para mellor, pero que outras o foron para peor.</p> <p>Así, pódense ver neste Museo traballos que normalmente non se considerarían importantes de non ser recuperados dun enterramento prehistórico, se se me permite facer</p>	<p>un mal chiste. Útiles cotiáns como os que se usaron para calcetar, guisar, coser, limpar..., traxes de noiva e traxes de labor, accesorios domésticos de toda caste, libros de "cómo debe comportarse unha señorita", enxovais e libretas onde anotar o difícil manexo da economía do fogar, resumindo, obxectos que conformaban as típicas e recoñecibles estampas da vida cotiá, esas que non saen nas páxinas dos xornais nin nos documentais da TV ou da radio.</p> <p>No Museo téndese a recrea-las vidas que viviron as mulleres a traveso duns obxectos que xeralmente son doados por particulares. Pero o que interesa no Museo non é o obxecto en si mesmo, senón a historia de quén o fixo, por qué e cómo o utilizou, cándo e para qué foi creado, é dicir, as claves que permiten tecer unha chea de narracións persoais que foron conformando un "corpo" social común e compartido polas mulleres pero esquencido polos sesudos narradores da historia oficial.</p> <p>Tamén está recollida a memoria oral en milleiros de cintas magnetofónicas que mulleres novas lle foron gravando a outras de maior idade. Estas contaron os seus recordos, tanto os gratos coma os ingratos, tanto a ledicia dun día de festa como a humillación dunha malleira ou o sufrimento dun aborto.</p> <p>Outro apartado moi importante é o arquivo fotográfico onde se</p>	<p>atopa unha documentación ampla e de grande variedade que reflexa as actividades e ocupacións das mulleres dende os seus anos de crecemento ata a súa idade adulta. Fotos extraídas de álbumes familiares: dúas irmás nun campo de mapoulas, nenas xogando con monecas, unha mestra de física na súa clase, unha nai co seu fillo, unha familia montando en bicicleta, ou unha festa de graduación.</p> <p>A colección e o arquivo das mulleres artistas configuran outro tipo de traballo, a traveso do cal as mulleres deron saída á súa capacidade creativa, ás veces nos labores chamados "proprios do seu sexo" como bordados ou tapices, outras entrando en campos tradicionalmente copados por homes, como nas litografías, acuarelas, esculturas, óleos, etc. Este arquivo conta tamén as historias íntimas das artistas que chegaron a ser famosas alumeando a parte escura das súas vidas que adoitan sempre quedar esquencidas, e explican ademais cómo vían elas mesmas as súas propias vidas e cómo describen o que lles supuxo chegar a facer ese traballo.</p> <p><i>Outras exposicións.</i></p> <p>O Museo procura dar un tratamento anovador ás exposicións temáticas que se fan cada certo tempo, sobre todo na presentación que adoita estar apoiada por recursos pouco</p>
<p>T E M A S V A R I O S</p>		

convencionais como dramatizacións, luz, son, etc.

Dentro do seu labor como Sala de Exposicións, o Museo acolle regularmente exposicións sobre aspectos específicos da cultura das mulleres e a súa aportación tamén a tódalas artes e oficios.

Coincidindo coa Conferencia sobre "Participación igualitaria das mulleres e dos homes na vida política local e rexional" que se celebrou en Aarhus a primeiros de xuño deste ano e que reuniu a case 400 mulleres de 27 países, o Museo presentou a exposición colectiva denominada "SPANISH WOMEN ARTISTS IN EUROPE", unha colectiva de preto de vinte artistas españolas que pasará posteriormente a Finlandia, Polonia, Sul de Europa e rematará no continente americano.

Ademais dos cadros de Alejandrina García Faure, Virginia Lasheras e Totte Nannes, das esculturas de M^a. Luisa Campoy e Consuelo Gómez, das fotografías de Marga Clark e Cristina G. Rodero, das ilustracións de Chari Goyeneche e María Carmen Pallarés, tamén estaban traballos das directoras e realizadoras de cine e TV. Pilar Miró, Josefina Molina, Mercedes Vilaret, Carmen Sarmiento, Silvia Arlet e Mirentxu Zabalegui. Na sede da Conferencia, que foi o Pazo da Música de Aarhus, estaban as videoinstalacións de Concha Jerez, Angeles Marco e Aurelia Muñoz, e houbo unha audición dun concerto

TEMAS VARIOS

de música electroacústica da compositora Consuelo Díez, interpretado por M^a. Rosa Calvo Manzano, Genoveva Gálvez e Esperanza Abad. Deixaba no tinteiro os tapices de M^a. Asunción Raventós.

O folleto explicativo desta exposición itinerante de artistas españolas dicía textualmente nun dos seus parágrafos: "Por medio desta exposición colectiva, un fato de artistas desexan da-la oportunidade a outros países de tomar contacto coas manifestacións artísticas que se dan en España arestora. Esta exposición está producida por mulleres que pertencen ás xeracións que en España foron relegadas ó silencio. Silencio que, no seu caso e polo feito de seren mulleres, foi para elas moito máis severo".

Para que serve todo isto?

O equipo directivo do Museo, que por certo refuga de todo tipo de cargo xerárquico e mesmo esa denominación, considera que o labor das mulleres ten producido en ocasións, obxectos e bens perdurables, malia ter traballado sempre para resolve-los problemas cotiáns e crear útiles e servicios que perecían rapidamente co seu propio uso. Emporiso, o feito de montar coleccións museísticas baseadas na vida das mulleres ten implicado unha busca e unha investigación permanente do que se perdeu, as máis das veces, do que se asimilou

ou se absorbeu noutras, e do que intencionadamente se ocultou en moitas ocasións.

Neste traballo de pescuda, a transmisión oral ten sido unha fonte de apoio moito máis importante cuantitativa e cualitativamente que a documentación escrita. Nas historias que nos contan as outras mulleres está recollido todo o saber e o coñecemento das tradicións, comportamentos, sufrimentos e ledicias que perviviron a traveso de tantas xeracións de mulleres para chegar, ás veces, malfadadamente vivas, até os nosos días. Outros valores, noustante, hainos que reivindicar porque foron a pervivencia dos sentimentos, dunha concepción máis humana da vida e das persoas, do coñecemento directo da realidade e da capacidade de resolver practicamente calquera problema, do exercicio da solidariedade... etc., etc.

Recollendo unha cita textual dun folleto do Museo da Muller, remataría dicindo con elas que "INVESTIGAR SOBRE A VIDA DAS MULLERES A MIÚDO IMPLICA, TAMÉN, CUESTIONAR POR QUÉ TEN SIDO RELEGADA Ó MÁIS ABSOLUTO SILENCIO". ▲

NOTA:

O exemplar da "Festa da Palabra Silenciada" adicado a Emilia Pardo Bazán foi entregado, xunto con outras publicacións e folletos da Concellería da Muller de Vigo, ós fondos documentais do Museo da Muller de Aarhus.

Women's Museum in Denmark:
Domkirkeplads 5 - 8000 Aarhus C

Teléf: 86 - 136144 - 136979 (Linguas: inglés e dinamarqués).